

Отримано 29.03.2025.

Голова спеціалізованої
вченої ради
ДФ 26.133.082
У. Філол. н., проф.
Бровко О.О.

Голові спеціалізованої вченої ради

ДФ 26.133.082

у Київському столичному університеті
імені Бориса Грінченка

доктору філологічних наук, професору,
завідувачу кафедри української літератури,
компаративістики і грінченкознавства
факультету української філології,
культури і мистецтва

Олені БРОВКО

Рецензія

СЕМЕНІСТА Івана Васильовича, доктора філологічних наук, доцента, професора кафедри східної культури і літератури, декана Факультету східних мов Київського столичного університету імені Бориса Грінченка про дисертацію **Максимець Вікторії Олександрівни «Художні моделі жіночої екзистенції у творчості Галини Пагутяк і Цань Сюе»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 «Філологія»

1. Актуальність дисертаційної роботи Максимець В.О. зумовлена можливістю не тільки комплексного, але і компаративного висвітлення на матеріалі творчості представниць різних – української і китайської – національних літературних традицій. Перспективою визначити основні художні моделі екзистенції жінки й окреслити їхні характерні риси, а отже, долучитися до подальшої розробки теорії феномену жіночої літератури. А також необхідністю визначити індивідуально-авторські і національні варіанти жіночої прози, репрезентовані творчістю українки Галини Пагутяк і китайки Цань Сюе. Адже цей вектор компаративних студій ще не розроблений.

2. Наукова новизна результатів дисертації.

Наукова новизна дисертації Максимець В.О. полягає в тому, що в українському літературознавстві вперше окреслено основні тенденції критичної рецепції малої прози Галини Пагутяк і Цань Сюе як представниць українського і китайського жіночого дискурсу відповідно; верифіковано методологічний інструментарій дослідження, уточнивши поняття жіноча екзистенція, жіночий

нарратив, художня модель жіночої екзистенції; запропоновано типологію художніх моделей жіночої екзистенції у її кореляції з проблематикою феномену жіночої прози; визначено проблемно-змістові і стильові особливості основних художніх моделей жіночої екзистенції в малій прозі Галини Пагутяк і Цань Сюе; досліджено есеї української і китайської письменниці як зразки метанаративу жінки-мисткині; проаналізовано спільне і відмінне у творчості Цань Сюе і Галини Пагутяк крізь призму художнього зображення жіночої екзистенції.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення результатів дисертації полягає в обґрунтуванні поняття «художня модель жіночої екзистенції» і її типологічних рис, у подальшій розробці теорії жіночої прози. Зокрема визначено індивідуально-авторські інтерпретації мотивної та образної парадигми жінки як відображення тенденцій жіночого дискурсу сучасних української і китайської літератур, досліджено роль художньої національної і світової культури у її формуванні.

Практичне значущість отриманих результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути застосовані для подальшого вивчення творчості представниць жіночого дискурсу загалом і для порівняльних досліджень сучасної української і китайської прози зокрема. Основні положення дисертаційної праці можуть бути використані у викладанні історико-літературних дисциплін і курсу порівняльного літературознавства, спецкурсів із питань компаративістики та при написанні наукових студій різного формату

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Вибір матеріалу та його обсяг у дослідженні має наукове обґрунтування та відповідає специфіці теми дослідження. Наукові положення, висновки і результати, які представлено в дисертації Максимець В.О., оцінюємо як теоретично і емпірично обґрунтовані й достовірні. Вони базуються на використанні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, таких як історико-літературний, порівняльно-типологічний, структурно-семіотичний,

герменевтичний, гендерний, психоаналітичний, інтертекстуальний, архетипного і міфопоетичного підходів. Загальні висновки в дисертації, на нашу думку, логічні й переконливі. Вони вповні висвітлюють хід дослідження, поставлені завдання й результати проведеної роботи.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Загальний рівень дисертаційної роботи Максимець В.О. вважаємо високим, таким, що засвідчує глибинну й усебічну обізнаність авторки у відповідній науковій проблематиці, оволодіння методологією наукового пошуку, зумовлюючи теоретичну та практичну переконливість наведених міркувань. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри української літератури, компаративістики і гринченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка в межах комплексної теми «Типологія ідентичностей у художньому і критичному дискурсах» (№0117U005200). Тему дисертації уточнено на засіданні Вченої ради Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (протокол № 9 від 20 червня 2024 р.).

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

У наукових публікаціях Максимець В.О. у повному обсязі висвітлено наукові результати дисертації відповідно до мети та поставлених завдань. Здобувачка має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 9 – одноосібні: 5 статей – у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 5 статей (1 – у співавторстві), у яких додатково відображені результати дослідження.

Основні положення, висновки і результати дослідження здійснювалася у процесі виступів і обговорень на науково-методичних і науково-практичних заходах різного рівня: *міжнародних наукових конференціях* – «Сходознавство. Актуальність та перспективи» (Україна, Харків, 24.03.2023), «Китайська

цивілізація: традиції та сучасність» (Україна, Київ, 14.12.2023), «XVII Сходознавчі читання А. Кримського» (Україна, Київ, 27–28 червня 2024), у тому числі *закордонній* – «Development vectors of philological sciences in the modern context» (Польща, Влоцлавек, 3–4 квітня 2024); *всеукраїнських конференціях* – VI Конгрес сходознавців (Україна, Київ, 06.12.2022), «Дослідження молодих вчених: від ідеї до реалізації» (Україна, Київ, 21–22 квітня 2023), «I Всеукраїнський форум молодих сходознавців» (Україна, Київ, 23-24 травня 2023), II Всеукраїнський форум молодих сходознавців (Україна, Київ, 23–24 травня 2024); *всеукраїнських конференцій із міжнародною участю* – «Літературний процес: межі толерантності» (Україна, Київ, 08.10.2021), «Питання сходознавства в Україні» (Україна, Харків, 13 квітня 2023), «Літературний процес: від нації колонізованої до нації-переможця» (Україна, Київ, 28.04.2023).

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Дисертація Максимець В.О. є самостійним завершеним дослідженням. Вона має належну структуру, яка зумовлена метою і завданнями дослідження. Дисертація містить вступну частину, три розділи основної частини, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел (245 позицій). У першому розділі «Творчість Галини Пагутяк і Цань Сюе як представниць жіночої прози: критичний і методологічний аспекти» дисертантка вичерпно окреслює основні тенденції критичної рецепції малої прози Галини Пагутяк і Цань Сюе як представниць українського і китайського жіночого дискурсу відповідно; верифікує методологічний інструментарій дослідження, уточнивши поняття жіноча екзистенція, жіночий наратив; художня модель жіночої екзистенції. У другому розділі «Типологія і поетика художніх моделей жіночої екзистенції (на матеріалі метановелістики Галини Пагутяк і Цань Сюе)» проаналізовані чотири художні моделі жіночої екзистенції, зреалізовані у метановелістиці Галини Пагутяк і Цань Сюе. Максимець В.О. ретельно досліджує особливості реалізації моделей, активно використовуючи цитатний матеріал і виокремлюючи

міжтекстові зв'язки як у творах Г. Пагутяк, так і у творах Цань Сюе. У третьому розділі «Художня модель «жінка в мистецтві як форма (само)ідентичності» (на матеріалі есеїстики Галини Пагутяк і Цань Сюе)» дисертантка досліджує лірико-філософську есеїстику Галини Пагутяк і Цань Сюе, акцентуючи увагу на універсалізмі та вагомості тематики даного доробку письменниць, а також підкреслюючи важливість жіночого наративу в осмисленні й оцінці творчості як національних, так і зарубіжних митців.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Аналіз тексту дисертації Максимець В.О. дає підстави стверджувати, що здобувачка дотрималася вимог академічної доброчесності в повному обсязі.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Основні дискусійні моменти вже обговорено під час аналізу змісту розділів дисертації. Тут наведемо лише окремі загальні міркування. Окремі положення дисертації спонукають до дискусії, а деякі аспекти потребують уточнень:

1. У Вашому дослідженні мене зацікавив термін «літературний фемінізм» Цань Сюе і Галини Пагутяк. Поясніть, що це означає.

2. Наведіть приклади оприявлення естетики потворності, про яку Ви зазначили у дисертаційному дослідженні, на конкретних творах Цань Сюе.

Висловлені коментарі та зауваження не є категоричними. Позичі та переконання авторки мають право на відстоювання під час захисту дисертації.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

Здобувачка, Максимець Вікторія Олександрівна, має високий рівень теоретичних знань, практичних умінь, навичок та компетентностей. Вона здатна самостійно проводити дослідження та дискутувати. Усі представлені міркування

не мають характеру зауважень, а є роздумами з приводу актуальної проблематики дисертації Максимець В.О..

11. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам.

Дослідження Максимець В. О. на тему «Художні моделі жіночої екзистенції у творчості Галини Пагутяк і Цань Сюе» відповідає вимогам п.6-9 Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 р. за № 155/30023, а авторка роботи – Максимець Вікторія Олександрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Рецензент:

доктор філологічних наук,
доцент, професор кафедри
східної культури і літератури
Факультету східних мов
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Іван СЕМЕНІСТ

КИЇВСЬКИЙ
СТОЛИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
* ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА *
Код ЄДРПОУ 45307965
ВЛАСНИЙ ПІДПИС
Т. Семениста
ЗАСВІДЧУЮ
Карацький
Г. Гринченка